Шумарова Н. П. Соціолінгвістика : навч. посіб. / Н. П. Шумарова. – К. : ВПЦ «Київський університет», 2015. – 159 с.

Представлено історію соціолінгвістики, розвиток теоретичних поглядів на взаємодію мови й суспільства, проблеми білінгвізму, формування мовної особистості, методи вивчення мовної ситуації. Розглянуто основні поняття соціолінгвістики, описано досвід окремих країн у розбудові етномовного простору.

Для студентів, магістрантів і викладачів філологічних факультетів та факультетів журналістики вищих навчальних закладів.

ПРО ЧАС, ЩО ЗМІНЮЄТЬСЯ, І НОВІ ПУБЛІЦИСТИЧНІ АКЦЕНТИ У ТВОРЧОСТІ ЗАРУБІЖНИХ ІНТЕЛЕКТУАЛІВ

Носова Б. Міжнародна журналістика: сучасна зарубіжна публіцистика : навч. посіб. / Б. Носова. – К. : ВПЦ «Київський університет», 2016. – 128 с.

Навчальний посібник кандидата наук із соціальних комунікацій, доцента Богдани Носової містить у межах міжнародної журналістики огляд публіцистичної діяльності багатьох інтелектуалів сучасності, чиї праці з питань європейської інтеграції, глобалізації та зміни акцентів у геополітиці XX–XXI ст. стали хрестоматійним надбанням у різних аспектах журналістикознавства та основ соціальної комунікації.

Теоретичним підґрунтям досліджень, що відображені у текстах посібника, служить аналітичний погляд автора на сучасні теорії медіа, комунікації, культурних студій у працях Ніка Дейвіса, Сергія Квіта, Джеймса Лалла, Анджея Менцвеля, Джона Дарема Пітерса, Володимира Різуна, Еверетта М. Роджерса. Філософські та соціологічні орієнтири наукового дискурсу постали на ґрунті праць Юргена Габермаса, Валерія Іванова, Елізабет Ноель-Нойман.

Предметом досліджень стали публіцистичні есеї Умберто Еко, тексти збірників публіцистики Джуліана Барнса, Чеслава Мілоша, Адама Міхніка, Йошки Фішера, Томаса Фрідмана наукова публіцистика Мілади Анни Вахудової, Марка Леонарда книги-інтерв'ю Павела Коваля, Адама Даніеля Ротфельда.

Потребу такого посібника Б. Носова вбачає у необхідності розглядати сучасну публіцистику у вимірах соціальної комунікації. Вона також стверджує, що "очевидним для фахової журналістики стає той факт, що не можна жити і творити в режимі «I'm just looking (Я лише дивлюся)». Отже, для фахового зростання у професії журналіста потрібна аналітична інтерпретація публіцистичних творів світових інтелектуалів, яка не тільки розшифровує їхню полеміку, наповнює інформаційно-комунікаційний простір якісними висновками, а стає «дискусійним сприйняттям актуалій сьогодення, що іноді переходить у полеміку зі світом з приводу ідентичностей, національних цінностей, світоглядних питань».

Авторка також обґрунтовує необхідність розширення рамок вивчення зарубіжної публіцистики, наповнюючи зміст посібника новими іменами, інноваційними ідеями, що випливають із зарубіжного публіцистичного дискурсу. Так, у сучасній журналістикознавчій теорії уже є спроби проаналізувати прояви інформаційної війни як частини гібридної, що її розв'язала РФ, анексувавши Крим і захопивши частину української території у Луганській і Донецькій областях. У цих роботах не має згадки про одну важливу публіцистичну збірку Умберто Еко «Повний назад! Гарячі війни і популізм у ЗМІ» («A passo di gambero. Guerre calde e populismo mediatico»). Тематика статей Умберто Еко послідовно розглядається у посібнику як застереження щодо схем неовійн та їх нейтралізації за рахунок непересічної інформаційно-ко-

мунікаційної функції діяти на випередження. Публіцистика італійського філософа, письменника, науковця показує на прикладах сучасної італійської, балканської історій дію диктаторського і медійного деспотизму, політичну комунікацію в Італії за часів урядування Сільвіо Берлусконі та навіть розвінчує псевдопопулярність роману Дена Брауна «Код да Вінчі».

Б. Носова вибудовує кожен розділ у такий спосіб, щоб заохотити студентів до вивчення міжнародної журналістики, її нових імен, концептуальних думок щодо актуальних подій сучасності. Динаміка змін у геополітиці, глобалізаційні тренди, діалоги інтелектуалів відкривають нові якості міжкультурної комунікації і про це також йдеться у посібнику. Зокрема, авторка привертає увагу до вивчення публіцистичної збірки лауреата Букерівської премії, письменника і журналіста Джуліана Барнса «Листи з Лондона» («Letters from London»). Цікавими і різнобічними є акценти на євроінтеграції та проблемах європеїзації і британської ідентичності, зроблені Джуліаном Барнсом з погляду крити діяльності Маргарет Тетчер. Б. Носова пропонує порівняти позицію письменника і прем’єр-міністра, висловлену у її спогадах «Мистецтво керувати державою. Стратегії для світу, що змінюється» («Statecraft. Strategies for a Changing World»). Якщо уважно розглянути їхні погляди на тогочасні відносини Великої Британії та ЄС, то й тоді превалювали ідеї захисту національних інтересів понад усе. А отже нинішній «брексіт» відчувався задовго до його політичного втілення.

Слід відзначити, що з поставленим завданням Б. Носова впоралася. У цьому переконаний і автор передмови – письменник, Надзвичайний і Повноважний Посол України Юрій Щербак, який, позитивно оцінивши дослідження, вважає, що «навчальний посібник Богдани Носової допоможе не лише підвищити інтелектуальний і творчий рівень студентів – майбутніх українських журналістів, але й приверне до себе увагу широкого кола читачів, які цікавляться процесами, що відбуваються в сучасній зарубіжній публіцистиці».

Рубрику веде
Оксана ДУБЕЦЬКА,
канд. наук із соц. комунік.